

споживачів, щоб досягти конкурентних переваг, повинні перш за все опиратися на потреби ринку, можливості самого підприємства, а також удосконалювати свої методи ведення бізнесу зважаючи на вплив ринкових факторів.

УДК 657

ЗАЯЦЬ О.Є., ГОЛОВАЧКО В.М.
Мукачівський державний університет

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питанням обліку інноваційної діяльності присвячені праці таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як І. Бланка, О. Бродкіна, В. Василенко, О. Волкова, Л. Гнилицької, А. Гречан, О. Грицай, М. Денисенка, А. Єфремова, Н. Краснокутської, Я. Крупки, Л. Нападовської, М. Пушкаря та ін.

Для ефективного управління інноваційними процесами на підприємстві необхідна налагоджена система отримання облікової інформації, яка б піддавалася подальшому ґрунтовному аналізу та оцінюванню інноваційних проектів. Сьогодні в обліку інформація про витрати на інноваційні процеси не відображається в систематизованому вигляді. Структуру і зміст аналітичного обліку не розроблено на законодавчо-нормативному рівні. Так, у звітних формах, які щорічно подають промислові підприємства місцевим органам державної статистики стосовно витрат на інноваційні процеси, наведено інформацію про витрати на технологічні інновації, джерела їх фінансування, обсяг реалізованої продукції, кількість впроваджених інноваційних видів продукції, результати інноваційної діяльності тощо [1, с.310].

Недоліки методики обліку та планування витрат на інноваційні процеси перетворюють формування показників звітності про інноваційну діяльність підприємства у доволі трудомістку процедуру, яка потребує додаткових розрахунків та розшифрування [2, с.199].

Капітальні вкладення і поточні витрати обліковуються на рахунках 15 «Капітальні інвестиції», 23 «Виробництво», субрахунку 941 «Витрати на дослідження і розробки». До цих рахунків потрібно, на наш погляд, відкривати окремі аналітичні рахунки для обліку інноваційних витрат, на основі яких пропонуємо складати відомість (звіт) за видами інноваційних витрат. Це дозволить систематизувати розрізнену інформацію про витрати на інноваційні процеси і ефективніше використовувати ці дані для цілей управління. Під час дослідження та розроблення інновацій необхідно враховувати умови визнання та оцінки відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Згідно з П(С)БО 8 інновації, отримані в результаті розроблення, потрібно відображати у балансі за умов, якщо підприємство має намір, технічну можливість та ресурси для доведення інноваційної продукції до реалізації, отримання економічних вигод від її збуту чи використання, а також інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробленням інновацій. Однак, це положення стосується розроблення і дослідження інновацій нематеріального характеру. У разі виникнення ситуації, коли підприємство вирішує удосконалити або створити

нові матеріальні активи – запаси, обладнання тощо, їхня оцінка повинна ґрунтуватись на вимогах П(С)БО 9 «Запаси» або П(С)БО 7 «Основні засоби». Важливим етапом оцінки інноваційних проектів та програм є калькуляція витрат на впровадження інновацій згідно з Типовим положенням [3].

У складі калькуляційних статей для відображення робіт інноваційного характеру виділено: витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, матеріали, паливо та енергія, витрати на службові відрядження, спец устаткування для проведення робіт, витрати на роботи, які виконують сторонні організації, інші прямі витрати, накладні витрати. Всі витрати, що пов'язані з інноваційною діяльністю відображають на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», а після завершення проекту списують нагромаджену суму витрат на рахунок 15 «Капітальні інвестиції» (у разі одержання позитивного результату), або на субрахунок 941 «Витрати на дослідження і розробки» (якщо результат – негативний). Інший варіант – всі витрати на дослідження та частина витрат на розроблення, що не витримують суворих умов їх визнання, списуються на витрати періоду, решту витрат на розроблення – капіталізуються. Відсутність методичних рекомендацій з обліку витрат на інноваційні процеси призвела до розпорошення витрат на різних рахунках витрат, що ускладнює визначення собівартості кожного етапу робіт і формування загальної суми цих витрат [4, с. 27].

На думку багатьох авторів, найінноваційнішою є схема відображення витрат на інноваційні процеси виокремленням окремого синтетичного рахунку 86 «Витрати на інноваційні процеси». За дебетом рахунку 86 «Витрати на інноваційні процеси» із кредиту різних рахунків протягом періоду освоєння продукції мають відображатися: витрачені матеріали, заробітна плата з нарахуваннями на неї, амортизація основних засобів, надані послуги тощо [2, с.201-202].

Отже, питання створення інформаційної та методичної бази з обліку витрат інноваційної діяльності залишається відкритим на нормативному рівні. Необхідна державна програма, яка була б спрямована на збільшення й стимулювання діяльності інноваційних підприємств як на вітчизняному, так і на зарубіжному ринках товарів і послуг.

Література

1) Загородній А. Г. Напрями удосконалення обліку витрат на інновації / А.Г. Загородній, А. Б. Бойчук // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2012. – № 727. – С. 309-313.

2) Грицай О.І. Напрями удосконалення обліку витрат на інноваційні процеси / О.І. Грицай // Проблеми економіки та менеджменту: Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 683 – 253 с

3) Типове положення з планування, обліку калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт: Постанова КМУ № 830 від 20.07.1996 р. (із змінами, внесеними Постановою № 946 від 10.07.2002 р.)

4) Кантаєва О.В. Питання розвитку теорії та практики обліку і аналізу інноваційної діяльності підприємств // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 4. – С. 25–31.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>